

Helse Stavanger HF

SUS2023

Del II - Kontraktsgrunnlaget

01	28.05.2018	FOR ANBUD	CVE	LEB	TSØ
Rev.	Dato	Tekst	Saksb.	Kontr.	Godkj.

Oppdrag/Prosjekt: SUS2023		Oppdragsgiver: Helse Stavanger HF	
Kontrakt.: K2201/K2202 - Råbygg		Ansvarlig utgiver: Therese Øvernes	
Dokument nr.:	SUS2023-K2201/K2202-KONT-AD-0002		Revisjon: 01
Dokument Tittel:	DEL II - KONTRAKTSGRUNNLAGET		Dato: 28.05.2018

Innholdsfortegnelse

A. Oppdraget.....	4
A.1 Innledning	4
A.2 Kort om kontraktens innhold	4
A.3 Organisasjon	4
A.4 Entreprenisemodell.....	5
A.5 Dokumentliste	5
B. Kontraktsbestemmelser	5
B.1 Alminnelige kontraktsbestemmelser.....	5
B.2 Spesielle kontraktsbestemmelser – Endringer/tillegg til NS8405:2008	5
B.2.1 Definisjoner (NS 8405 punkt 2)	5
B.2.2 Kontraktsdokumenter (NS 8405 punkt 3).....	5
B.2.3 Plikt til samarbeid og lojalitet (NS 8405 punkt 5).....	5
B.2.4 Partenes representanter (NS 8405 punkt 6)	5
B.2.5 Varsler og krav (NS 8405 punkt 8)	6
B.2.6 Sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt 9).....	6
B.2.7 Entreprenørens plikt til å holde kontraktsarbeidet forsikret (NS 8405 pkt 10.1).....	6
B.2.8 Krav til utførelse (NS 8405 punkt 11).....	6
B.2.9 Forhold på byggeplassen (NS 8405 punkt 12).....	7
B.2.10 Entreprenørprosjektering (NS 8405 punkt 13.1)	11
B.2.11 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8405 punkt 14.1)	11
B.2.12 Bruk av underentreprenør (NS 8405 punkt 15).....	11
B.2.13 Tiltransport. Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll av sideentrepriser (NS 8405 punkt 16)	13
B.2.14 Prosjektering (NS 8405 punkt 19.2).....	14
B.2.15 Retten til å pålegge Entreprenøren endringer (NS 8405 punkt 22.1)	14
B.2.16 Indeksregulering (NS 8405 punkt 27.1)	14
B.2.17 Mengdekontroll (NS 8405 punkt 27.2)	15
B.2.18 Fremdriftsbetaling (NS 8405 punkt 28).....	15
B.2.19 Overtakelse (NS 8405 punkt 32)	15
B.2.20 Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8405 punkt 33.1)	16
B.2.21 Dagmulkt ved forsinkelse (NS 8405 punkt 34.3).....	16
B.2.22 Hevning på grunn av mislighold (NS 8405 punkt 39)	16
B.2.23 Bruk av dokumenter og prosjekterrelaterte opplysninger (NS 8405 punkt 41)	16
B.2.24 Midlertidig tvisteløsning (NS 8405 punkt 43)	16
B.2.25 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8405)	17
B.2.26 FDV	17
B.2.27 Etiske krav	17

Dokumentnr.: SUS2023-K2201/K2202-KONT-AD-0002

Revisjon: 01

Dato: 28.05.2018

Tittel: DEL II: KONTRAKTSGRUNNLAGET

Kontrakt: K2201/K2202 - Råbygg

Side: 3 av 18

C.	Tekniske krav	18
D.	Krav til byggeprosessen	18
E.	Frister og dagmulkt	18
F.	Vederlag.....	18

A. Oppdraget

A.1 Innledning

Helse Stavanger HF er prosjekteier og Byggherre for nytt universitetssjukehus i Stavanger.

Det er etablert en prosjektorganisasjon hos Byggherren som skal planlegge og gjennomføre byggetrinn 1 av nytt Universitetssjukehus, kalt SUS2023. I første byggetrinn skal det bygges ca. 105.000 m² sykehus og ca. 25.000 m² samlet parkering (både for ansatte og for besøkende/pårørende) på ny tomt på universitetsområdet på Ullandhaug. Mer informasjon om prosjektet finnes på [hjemmesiden til SUS2023](#).

A.2 Kort om kontraktens innhold

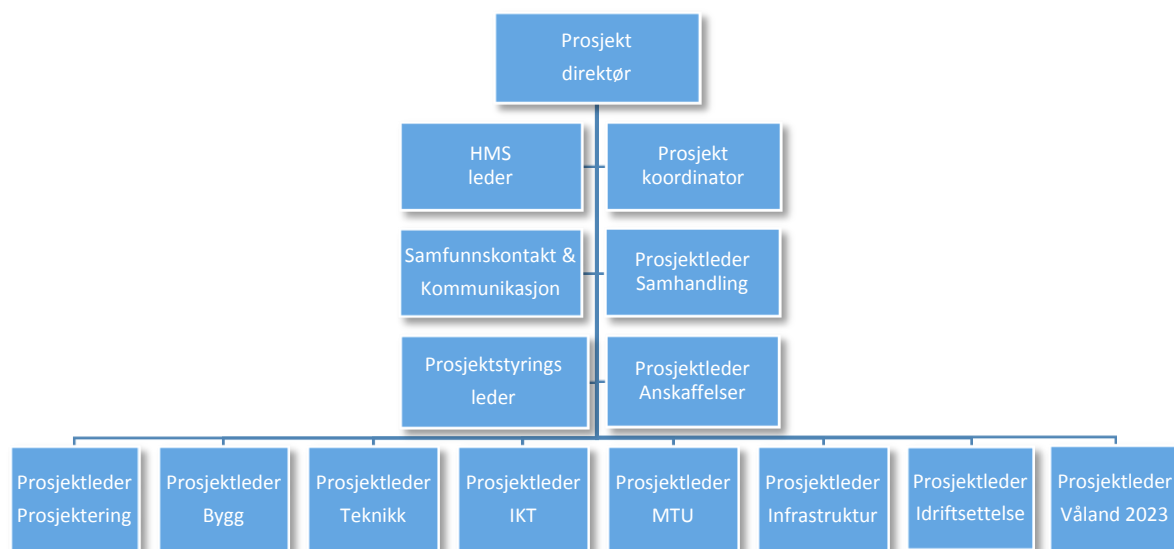
Anskaffelsen gjelder leveranse av bæresystem og dekker, samt stabiliserende bærevegger og trapper for bygg A, B, C, D og E. Råbygget for bygg A, B, C og D er planlagt med standardisert dekke og bæresystem, og med et grid-system for å legge best mulig til rette for industriell produksjon. Se for øvrig *Del I Konkurransbeskrivelse* for mer informasjon.

A.3 Organisasjon

SUS2023 er etablert med en egen prosjektorganisasjon for å planlegge og gjennomføre byggetrinn 1 i forbindelse med det nye Universitetssjukehuset på Ullandhaug.

Prosjektorganisasjonen ivaretar Byggherrens ansvar og oppgaver knyttet til gjennomføringen av prosjektet, og rapporterer til Byggherren, som er administrerende direktør i Helse Stavanger HF.

Sykehusbygg HF stiller med sentrale ressurser i prosjektledelsen i SUS2023, herunder prosjektdirektør, prosjektleder prosjektering, prosjektstyringsleder og prosjektkoordinator, se figur under.

Nordic-COWI er rådgivergruppe (med arkitekter og ingeniører), og vil være en integrert del av byggherreorganisasjonen gjennom hele prosjektet. Prosjektorganisasjonen har arbeidssted på Ullandhaug frem til innflytting i 2023.

A.4 Entreprensem modell

Prosjektet vil bli gjennomført som byggherrestyrte delte entrepriser.

A.5 Dokumentliste

Dokumentliste fremkommer som Vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste.

B. Kontraktsbestemmelser

B.1 Alminnelige kontraktsbestemmelser

For denne kontrakten gjelder *NS 8405 siste versjon*, med endringer og tillegg som fremgår nedenfor.

B.2 Spesielle kontraktsbestemmelser – Endringer/tillegg til NS8405:2008

B.2.1 Definisjoner (NS 8405 punkt 2)

B.2.1.1 Byggherre (NS 8405 punkt 2.2)

Helse Stavanger HF er Byggherre. Byggherrens oppdragsgivere, konsulenter, og brukere regnes som tredjemann i relasjon til denne kontrakten. Det er derfor ingen identifikasjon mellom Byggherre og disse.

B.2.1.2 Dag (NS 8405 punkt 2.3)

Ender en frist på en lørdag, helligdag eller offentlig høytidsdag, forlenges fristen til nærmest følgende virkedag

B.2.1.3 BIM modell / tegninger

Der hvor det i kontrakten er vist til tegninger vil begrepet tegning normalt forstås som BIM modellen. Dersom det både foreligger BIM-modell og tegninger, så vil BIM-modellen ha forrang foran tegninger.

B.2.2 Kontraktsdokumenter (NS 8405 punkt 3)

B.2.2.1 Kontraktsdokumenter (NS 8405 punkt 3.1)

Følgende dokumenter og rangering av dokumentene inngår i kontrakten

- a) Avtaledokumentet
- b) eventuelle referater eller skriftlig materiale fra eventuelle forhandlinger avholdt etter at tilbudet ble inngitt, som er godkjent av begge parter;
- c) skriftlige avklaringer og eventuelle referater eller skriftlig materiale fra befaringer eller konferanser avholdt før tilbudet ble inngitt;
- d) konkurransegrunnlaget inkludert alle vedlegg/bilag;
- e) Entreprenørens tilbud;
- f) NS 8405:2008

B.2.3 Plikt til samarbeid og lojalitet (NS 8405 punkt 5)

Entreprenøren plikter å samarbeide tett med Byggherren og de Byggherren utpeker.

Entreprenøren skal i alt sitt arbeid fra prosjektering til utførelse ivareta Byggherrens ønsker og behov på en lojal måte.

B.2.4 Partenes representanter (NS 8405 punkt 6)

Byggeleder er Byggherrens representant på byggeplass.

B.2.5 Varsler og krav (NS 8405 punkt 8)

Varsler og krav skal meldes inn i Byggherrens valgte system.

B.2.6 Sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt 9)

B.2.6.1 Entreprenørens sikkerhetsstillelse (NS 8405 punkt 9.2)

Entreprenøren stiller sikkerhet for sine kontraktsforpliktelser med 10% av Kontraktssummen.

Sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon fra bank, forsikringsselskap eller annen finansinstitusjon.

Garantistens ansvar skal ikke være begrenset ved forbehold om eventuell manglende premiebetaling eller annet mislighold fra den som stiller sikkerheten.

B.2.6.2 Byggherrens sikkerhetsstillelse (NS 8405 punkt 9.3)

Byggherren stiller ikke sikkerhet.

B.2.7 Entreprenørens plikt til å holde kontraktsarbeidet forsikret (NS 8405 pkt 10.1)

Entreprenøren holder forsikring av kontraktarbeidet. Forsikringen gjelder inntil alle arbeider vedrørende bygget eller anlegget er overtatt av Byggherren.

Entreprenøren skal også tegne ansvarsforsikring.

Entreprenøren skal forelegge Byggherren forsikringsattestene for kontroll senest 14 dager etter signering av kontrakten. Byggherren plikter ikke å betale vederlag før han har mottatt nevnte attester.

B.2.8 Krav til utførelse (NS 8405 punkt 11)

B.2.8.1 Kvalitetssikring

Tillegg til NS 8405, pkt. 11.1: Entreprenøren skal ha, og følge, et styringssystem og en kvalitetsplan som tilfredsstiller følgende deler av NS-EN ISO 9001:2008 "Systemer for kvalitetsstyring. Krav": Pkt 4 System for kvalitetsstyring – Krav, pkt 5 Ledelsens ansvar, pkt 6 Ressursstyring og pkt 8 Målinger, analyse og forbedringer. Styringssystemet skal også tilfredsstille NS-EN-ISO 14001:2004 pkt 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre miljøstandarder.

Tillegg

Prosjektet skal gjennomføres etter Lean-metodikk, slik dette fremgår av vedlegg E.3 Fremdriftsplanlegging og C.1.1 Rammebetingelser.

B.2.8.2 Offentlige tillatelser

Entreprenøren skal ha ansvarsrett for den oppgaven og den del av tiltaket kontrakten omfatter i tiltaksklassen som prosjektet/tiltaket krever. Entreprenørene skal sørge for å inneha og opprettholde nødvendige godkjenninger iht. Plan- og bygningsloven.

Entreprenørene må vederlagsfritt sende inn søknad om ansvarsrett for utførelse av sine arbeider med alle nødvendige vedlegg/ dokumenter som er relevante for hans fagområde. Entreprenøren plikter å bidra til at søknad om ansvarsrett blir sendt så snart som mulig etter at kontrakten er inngått. Entreprenørene skal sørge for å ha denne godkjent innen rett tid i forhold til fremdriftsplanen og øvrige arbeider.

Ved arbeidets ferdigstillelse skal kontrollerklæringer innsendes til myndighetene, via ansvarlig søker.

Manglende ansvarsrett betraktes som et vesentlig kontraktsbrudd som gir Byggherren rett til å heve kontrakten, samt gjøre erstatningskrav gjeldende etter reglene i NS 8405 pkt 39.4. Før heving kan finnes sted, må Byggherren ha gitt Entreprenøren en rimelig frist for å rette forholdet.

Entreprenøren plikter likeledes å bistå ansvarlig søker i forbindelse med nødvendige søknader og tillatelser etter plan- og bygningsloven.

B.2.9 Forhold på byggeplassen (NS 8405 punkt 12)

B.2.9.1 Sanksjoner

Ved brudd på gjeldende regler gis det en skriftlig advarsel. Nytt brudd kan medføre permanent bortvisning fra byggeplass.

Vesentlig mislighold av Entreprenørens plikter angitt i punkt B.2.9, som ikke blir rettet innen en rimelig frist, kan påberopes av Byggherren som grunnlag for heving. Der slikt mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan Byggherren heve selv om Entreprenøren retter forholdene. Byggherren kan på samme måte kreve at Entreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for Byggherren.

B.2.9.2 Revisjon

Byggherren, eller ekstern revisor engasjert av Byggherren, kan gjennomføre revisjon hos Entreprenøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til slutfaktura er betalt for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd. Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.9.3 Forhold på byggeplassen

Byggeplassen skal være totalt rusfri. Røyking tillates kun på særskilt oppmerkede områder utendørs. Entreprenøren har ansvar for å føre kontroll med at bestemmelsen overholdes, og at eventuelle overtredelser sanksjonerer effektivt.

B.2.9.4 Tilsyn

SUS2023 skal i samarbeid med A-krim (samarbeid mellom Arbeidstilsynet, Nav, Politi, Kemneren i Stavanger, Skatteetaten) drive et aktivt tilsyn med arbeidsforholdene samt kontraktoppfyllelse i alle sine prosjekter.

B.2.9.5 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Entreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, Byggherrens SHA-plan og Byggherrens eller koordinators anvisninger. Entreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter. Relevante deler av Byggherrens SHA-plan skal innarbeides i, og følges opp gjennom, Entreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at SHA-planens bestemmelser kan identifiseres.

Med mindre annet er avtalt, skal all kommunikasjon mellom nøkkelpersoner i prosjektet foregå på norsk. Entreprenøren skal sørge for at arbeidstakerne han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko. For å unngå at det skjer ulykker fordi ikke alle forstår informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.

- Alle på byggeplassen skal forstå SHA-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk. Oversettelsen bekostes av aktuell Entreprenør.

Ved brudd på ovennevnte plikter har Byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning Byggherren anser det nødvendig og å pålegge Entreprenøren omgående utbedring.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.9.6 Kommunikasjon mellom partene

Med mindre annet er avtalt, skal all skriftlig korrespondanse i prosjektet foregå på norsk. Muntlig kommunikasjon mellom Byggherren og nøkkelpersoner i prosjektet skal foregå på norsk. Med nøkkelpersoner menes alt ledende personell, inklusive baser og vogneiere som er ansvarlige for et taktområde. Entreprenøren plikter for øvrig å sørge for at alle personer som arbeider på prosjektet har gode språkferdigheter og er i stand til å kommunisere med både Byggherrens personell og andre.

B.2.9.7 HMS-kort

Alle arbeidstakere skal bære lett synlig et gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Ordrebekreftelse, søknadsskjema ol aksepteres ikke som HMS-kort. Arbeidstakere som ikke har slikt HMS-kort vil bli bortvist fra byggeplassen. Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.9.8 Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlandssaker

Kontrakt gitt til utenlandsk Entreprenør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til ligningsloven § 5-6.

Entreprenøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt Byggherren som følge av at Entreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er Entreprenørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.9.9 Læringer

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av læringer, jf. opplæringslova § 4-1. Kravene kan oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5. Kravene kan også oppfylles ved å benytte læringer etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS- land og personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Kravet kan oppfylles av Entreprenøren og en eller flere av hans underleverandører.

Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet kan Byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes.

Entreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktsarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktsavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen (i tillegg til innestående beløp ref. NS8405 punkt 28.1) dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Byggherren.

Dersom kravet om 7% lærlinger ikke er nådd ved overtakelse, kan det ved sluttoppgjøret trekkes 5 promille av kontraktssummen.

B.2.9.10 Krav om faglærte håndverkere

Ved utførelsen av kontraktsarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsgagnene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning. Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag. Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Entreprenøren skal etter anmodning fra Byggherren dokumentere at kravet overholdes.

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen (i tillegg til innestående beløp ref. NS8405 punkt 28.1) dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Byggherren.

Dersom kravet om 40% faglærte håndverkere ikke er nådd ved overtakelse, kan det ved sluttoppgjøret trekkes 5 promille av kontraktssummen.

B.2.9.11 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte, ansatte hos underleverandører (herunder innleide) har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere, arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal Entreprenøren rette forholdet. De vilkår og begrensninger som følger av lov om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. av 4. juni 1993 § 13 skal gjelde i begge disse tilfellene.

Byggherren har rett til å holde tilbake et beløp tilsvarende ca. to ganger innsparingen for arbeidsgiveren. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert. Vesentlig mislighold av lønns- og arbeidsvilkår hos Entreprenøren kan

påberopes av Byggherren som grunnlag for heving, selv om Entreprenøren retter forholdene. Dersom bruddet har skjedd i underleverandørleddet (herunder bemanningsselskaper), kan Byggherren på samme måte kreve at Entreprenøren skifter ut underleverandører. Dette skal skje uten omkostninger for Byggherren.

Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.9.12 Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at Byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal Entreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Entreprenøren kan søke Byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av Entreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse.

Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktsarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av Byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for Entreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholdssanksjoner.

B.2.9.13 Ytre miljø – mangelfull avfallshåndtering

Dersom prosjektets og myndighetenes krav til avfallshåndtering ikke nås (se C.1.1 - Rammebetingelser og D.4.4 Miljøoppfølgingsplan (MOP)), kan Byggherren fastsette en mulkt oppad begrenset til 150.000 kroner, som fordeles på Entreprenørene i prosjektet etter Byggherrens skjønn. Medfører ikke oppfyllelse av kravene at Helse Stavanger HF ilegges tvangsmulkt, jf. avfallsforskriften § 18-6, vil differansen mellom tvangsmulkten og 150.000 kroner også fordeles på Entreprenørene etter Byggherrens skjønn.

B.2.9.14 Bytte av nøkkelpersonell (tillegg til NS 8405 pkt 12.2)

Entreprenøren skal benytte nøkkelpersonell som angitt i kontrakten. Entreprenøren har ikke anledning uten Byggherrens samtykke til å skifte ut eller fjerne personer fra prosjektet. Samtykke kan gis av Byggherren dersom det foreligger saklig grunn for byttet av medarbeider (eksempelvis ved sykdom, død, fratredelse fra stilling), forutsatt at den person som trer inn som ny nøkkelperson har like god eller bedre kompetanse enn den som skiftes ut.

Ved godkjent bytte av personell kan Byggherren kreve kostnadsfri overlapping og ekstrainsats fra Entreprenørens side for å avhjelpe ulempene byttet medfører for prosjektet og Byggherren.

Byggherren kan kreve utskiftning av personell i prosjektet. Denne retten er ikke begrenset til å gjelde de som er definert i kontrakten som nøkkelpersonell. Dersom oppdragsgiver finner det nødvendig eller hensiktsmessig at Entreprenøren skifter ut en eller flere av sitt personell, plikter Entreprenøren å foreta slik utskiftning. Grunnlag for krav om utskiftning kan eksempelvis være manglende faglige kvalifikasjoner eller samarbeidsproblemer. Listen over aktuelle grunner er ikke uttømmende, og det er opp til oppdragsgiver å beslutte om utskiftning skal finne sted. Ved Byggherrens henvendelse om utskiftning, plikter Entreprenøren å samarbeide lojalt med Byggherren om å finne en erstatter som er egnet.

Nøkkelpersoner som er definert i kontrakten må skiftes ut med personer med tilsvarende eller bedre kompetanse enn den som skiftes ut, dette gjelder også når pålegg om utskiftning kommer fra Byggherren. Entreprenøren har krav på en rimelig frist for å finne erstatte. Som utgangspunkt regnes 14 dager som rimelig frist for å skaffe erstatte.

Dersom slikt personell, uten skriftlig samtykke skiftes ut, betales en mulkt på NOK 10.000 per dag per person, fra forholdet oppstår og til det rettes. Dersom det ikke rettes, løper mulkten til ferdigstillelse. Samlet mulkt etter denne bestemmelsen er oppad begrenset til 10% av kontraktssummen, maksimalt 500.000 kroner. Mulkten betales i tillegg til eventuelle andre dagmulker, regulert i NS8405, punkt 34.

B.2.9.15 Krav om betaling til bank

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.10 Entreprenørprosjektering (NS 8405 punkt 13.1)

Eventuell Entreprenørprosjektering skal knyttes inn mot BIM. Entreprenøren skal følge Byggherrens anvisning om hvordan prosjekteringen skal innarbeides i modellen. Se Styringsdokumenter for BIM: C.4.1 BIM manual

B.2.11 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8405 punkt 14.1)

B.2.11.1 Innsynsrett

Byggherren eller den som er bemyndiget av Byggherren, skal ha innsynsrett i

- a) Entreprenørens kvalitets- og miljøstyringssystem
- b) utførelsen av kontraktarbeidet
- c) produksjonsprosessen
- d) de deler av Entreprenørens styringssystemer for øvrig (for eksempel for økonomi, ytre miljø, SHA) og regnskap, som kan ha betydning for Entreprenørens oppfyllelse av kontrakten

Innsynsretten omfatter blant annet revisjon og verifikasjon, inklusiv intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Entreprenøren skal sikre at Byggherren har tilsvarende innsynsrett hos Entreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for Entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor Byggherren.

B.2.11.2 Pliktig medlemskap i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister

Entreprenøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon. Entreprenøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgifts informasjon) i hele kontraktsperioden.

B.2.12 Bruk av underentreprenør (NS 8405 punkt 15)

B.2.12.1 Dokumentasjon knyttet til underleverandører

Ved inngåelse av kontrakter med underliggende entreprise- og tjenesteforhold eller innleie av personell (underleverandører) skal Entreprenøren innhente:

- attest for skatt
- attest for merverdiavgift fra underleverandører

Entreprenøren skal også kreve HMS-erklæring i underliggende leverandørforhold ved inngåelse av kontrakt i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på NOK 500 000 eks mva.

Entreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser, herunder at underentreprenører/kontraktsmedhjelpere har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenører/ den prosjekterende og dennes personell. Overnevnte skatteattester og HMS-erklæringer, skal til enhver tid finnes på byggeplassen.

Brudd på Entreprenørens plikt til å innhente skatteattester, HMS-erklæring, eller andre dokumenter Byggherren kan kreve fremlagt i medhold av denne avtale eller forskrift om offentlige anskaffelser, gir Byggherren rett til å kreve at Entreprenøren erstatter vedkommende kontraktsmedhjelper med en annen kontraktsmedhjelper som kan fremlegge de aktuelle opplysninger. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattest eller innhentet erklæring viser at underleverandør eller innleid personell ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene og andre myndigheter. Omkostninger som følge av heving av underentreprenørs/kontraktsmedhjelpers avtale, skal bæres av Entreprenøren.

B.2.12.2 Antall ledd i leverandørkjeden

Entreprenøren kan ikke, uten Byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd underentreprenører i kjede under seg. Begrensningen i antallet ledd gjelder kun for arbeider som knytter seg til utførelsen av bygge- og anleggsarbeider og ikke det som knytter seg til planleggingen, herunder planlegging/prosjektering, rådgivning og andre tilknyttede tjenester. Bestemmelsen knytter seg heller ikke til leverandører av materiell.

Innleid personell som inngår i underleverandørs arbeidsstokk anses som et eget ledd i leverandørkjeden.

Entreprenøren skal oppgi kontaktopplysninger til underleverandørene som har kontrakt direkte med Entreprenøren, og opplysninger om hvem som har signaturrett for disse. Entreprenøren har plikt til å informere om endringer i slike opplysninger i kontraktsperioden, inkludert opplysninger om nye underleverandører.

Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av kontraktssummen (i tillegg til innestående beløp ref. NS8405 punkt 28.1) dersom ovennevnte plikter misligholdes, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Byggherren.

Dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Byggherren vil Byggherren ha rett til å heve kontrakten.

B.2.12.3 Bruk av innleie

Entreprenøren skal i størst mulig grad benytte egen bemanning. Bruk av bemanningsselskap skal i et hvert tilfelle varsles Byggherren og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

B.2.12.4 Krav om kvalifisert utførelse

Dersom Entreprenøren støttet seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kvalifikasjonskravene til kompetanse og relevant faglig erfaring, skal disse virksomhetene utføre tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som krever slike kvalifikasjoner.

Dersom forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Byggherren vil Byggherren ha rett til å heve kontrakten.

Dokumentnr.: SUS2023-K2201/K2202-KONT-AD-0002

Revisjon: 01

Dato: 28.05.2018

Tittel: DEL II: KONTRAKTSGRUNNLAGET

Kontrakt: K2201/K2202 - Råbygg

Side: 13 av 18

B.2.12.5 Krav om solidaransvar

Dersom Entreprenøren støttet seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, skal disse være solidarisk ansvarlige for utførelsen av kontrakten.

B.2.13 Tiltransport. Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll av sideentrepriser (NS 8405 punkt 16)**B.2.13.1 Tiltransport til underentreprise (NS 8405 pkt 16.1)**

Byggherre har en rett men ingen plikt til å pålegge tiltransport eller byggeplassadministrasjon og fremdriftskontrollansvar.

I dette punkt har betegnelsene som benyttes nedenfor følgende mening:

K1 = Overtakende entreprise

K2 = Tiltransportert entreprise

K3 = K1 + K2 = Ny utvidet entreprise

Tiltransportreglene i NS 8405 pkt. 16.1 gjelder med følgende endringer/presiseringer:

- a) NS 8405 pkt 16.1 andre, tredje, fjerde og siste ledd gjelder både der sideentrepriser transporteres og der Byggherren etter kontraktsinngåelse utpeker en underentreprenør som Entreprenøren er forpliktet til å inngå kontrakt med, jf. NS 8405 pkt. 16.1 første ledd.
- b) NS 8405 pkt. 16.1 tredje og fjerde ledd gjelder både for overtakende Entreprenør og tiltransportert underentreprenør.
- c) At tiltransport til underentreprise anses som "en utvidelse av Entreprenørens kontrakt" innebærer:
 1. Dagmulkten ved oversittelse av delfrist blir beregnet av kontraktssum for K1 eller K2 avhengig av hvilket arbeid som er forsinket.
 2. Den sluttfrist i K1 eller K2 som inntreffer først, anses som en dagmulktsbelagt delfrist. Den sluttfrist som inntreffer sist, anses som ny sluttfrist i K3.
 3. Dagmulkten for oversittelse av sluttfrist i K3, blir beregnet av kontraktssum for K3.
 4. Maksimal dagmulkten er 10% av kontraktssum for K3.
 5. Kontraktssum for K3 er kontraktssum for K1 + kontraktssum for K2 + påslag for tiltransport.
 6. Overtakelse av K3 skjer ved sluttfrist i K3.
 7. Entreprenørens sikkerhetsstillelse etter NS 8405 pkt. 9.2 må utvides til 10% av kontraktssum for K3 (når K3 er høyere enn NOK 250.000).

8. Entreprenøren trer inn i Byggherrens rettigheter og plikter overfor den tiltransporterte underentreprenøren, men skal likevel stille sikkerhet iht. NS 8405 pkt. 9.1, 9.3, 26.1 og 36.2. NS 8415 pkt. 18.4 gjelder dessuten i forholdet mellom Entreprenør og tiltransportert underentreprenør.
 9. I forholdet mellom Entreprenøren og Byggherren, blir Entreprenøren identifisert med tiltransportert under
 10. Kontraktsvilkårene i K3 består av en kombinasjon av kontraktsvilkårene i K1 og K2, slik at de respektive kontraktsvilkår gjelder for den del av kontraktsarbeidene i K3 som opprinnelig hørte til hhv K1 og K2, dog med de tilpasninger som følger av NS 8405 pkt. 16 og ovenfor.
- d) Kontraktsvilkårene for den tiltransporterte underentreprise, som gjelder i forholdet mellom Entreprenør og underentreprenør, er som for K2, med de tilpasninger som følger av bokstav c nr. 8 ovenfor.
 - e) Ved tiltransport kan overtakende Entreprenør kreve en befaring av utført arbeid for å kunne utøve sin rett etter NS 8405 16.1 tredje ledd. Kravet må fremsettes senest 14 dager etter at han mottok melding om tiltransport.
 - f) Er ikke annet avtalt har tiltransporten virkning både for den tiltransporterte Entreprenørs utførte og gjenstående arbeider.
 - g) NS 8415 pkt 18.4 om intervensjonsrett gjelder i forholdet mellom overtakende Entreprenør og tiltransportert Entreprenør.

B.2.13.2 Påslag (NS 8405 pkt 16.4)

Følgende påslag gjelder:

Tiltransport:

Påslaget for tiltransporten skal være 5 % av tiltransportert Entreprenørs endelige og totale vederlag eksklusiv merverdiavgift.

Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll:

Påslag for administrert entreprise skal være 2 % av den administrerte Entreprenørs endelige og totale vederlag eksklusiv merverdiavgift.

B.2.14 Prosjektering (NS 8405 punkt 19.2)

Byggherren skal levere prosjektering i form av BIM-modell, ikke tradisjonelle tegninger. Eventuelle tegninger er supplementer og arbeidsdokumenter.

B.2.15 Retten til å pålegge Entreprenøren endringer (NS 8405 punkt 22.1)

I kontrakter med optimalisering vises det til *kontraktssummen* i endelig kontrakt, basert på mengdebeskrivelse av endelig prosjektert løsning, inngått etter optimaliseringsfasen.

B.2.16 Indeksregulering (NS 8405 punkt 27.1)

Kontraktssummen reguleres etter reglene i NS 8405 pkt. 27.1.

Ved regulering benyttes Statistisk sentralbyrås byggjekostnadsindeks for bustadblokk i alt, (2000 = 100).

Utgangsindeks er indeksen for måneden innlevering av tilbudet.

B.2.17 Mengdekontroll (NS 8405 punkt 27.2)

Entreprenøren skal kontrollere konkurransegrunnlagets mengder. Med mindre annet er fastsatt, skal dette skje innen 4 uker fra avtaleinngåelsen. Foreligger ikke mengdekontroll innen fristens utløp, kan Byggherren gjennomføre mengdekontroll for Entreprenørens regning.

B.2.18 Fremdriftsbetaling (NS 8405 punkt 28)

Som grunnlag for fakturering vil kontraktsum bli delt opp i en eller flere deler slik som oppdelt i vedlegg 2.1 - Prissammenstilling, punkt 2.1, og hver del vil ha et eget bestillingsnummer.

Det skal sendes separate fakturaer for hvert bestillingsnummer.

Avdragsfaktura skal sendes månedlig.

Det kan aksepteres fast innarbeidede bransjemessige betalingsordninger som innbefatter inntil 1/3 forskudd. Dette vil bare bli godtatt hvor leveransen forarbeides på forhånd og deretter leveres og monteres på byggeplassen. Slik betalingsordning må det tas forbehold om i tilbudsbrevet. Forskudd utbetales ikke før godkjent sikkerhet er stillet.

B.2.19 Overtakelse (NS 8405 punkt 32)**B.2.19.1 Prøvedrift**

For enkelte entrepriser vil det i beskrivelsens priskbærende poster fremgå hvilke anlegg eller deler av anlegg som skal ha prøvedriftsperiode. Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt tekniske anlegg) prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og hvis nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg, og hvor Byggherren i prøvedriftstiden har slik disposisjonsrett som nevnt nedenfor.

Prøvedriftsperiodens varighet er 12 måneder dersom ikke annet er spesifisert for den enkelte entreprise.

Oppstart av prøvedriftsperiode skjer før overtakelse, men etter avholdt og godkjent ferdigbefaring og når funksjonsprøver er ferdig og kontrollert (ferdigstillelse). For ferdigbefaringen og rett til å nekte å godkjenne ferdigbefaringen, gjelder reglene for overtakelsesforretning i NS 8405 pkt 32.1 til 32.5 og 32.7, med endringer som nevnt videre i punkt 13.6 Generell kontraktsbestemmelser, tilsvarende. Byggherren skal ha mottatt fullstendig FDV-dokumentasjon og avtalt opplæring skal ha funnet sted, før prøvedriftsperioden kan starte.

Oppstart av prøvedriftsperioden innebærer følgende:

a. Byggherren får rett til å ta de tekniske anlegg og resten av kontraktarbeidet i bruk.

b. Risikoen for kontraktarbeidet går over fra Entreprenøren til Byggherren, jf. NS 8405 pkt 10.

Prøvedrift har følgende hensikt:

- Kontrollere at anlegg fungerer tilfredsstillende
- Vise at funksjoner og anlegg er stabile over tid
- Etterkontrollere og justere (regulerings)funksjoner basert på driftserfaring
- Kontrollere at anlegg for øvrig er i henhold til kontraktens funksjonskrav
- Gi driftspersonell opplæring og driftserfaring sammen med Entreprenøren av de enkelte anlegg
- Rette feil og mangler som avdekkes i prøvedriftsperioden.

For eventuell justering av prøvedriftperiodens lengde, se dokument *C.1.4 Krav til systematisk ferdigstilling og kvalitetsstyring*, punkt 9.1.

Av vederlaget for de tekniske bygningsinstallasjonene som er i prøvedrift, vil 1 % av verdien holdes igjen og ikke utbetales før prøvedriftsperioden er avsluttet.

B.2.19.2 Overtakelse

Overtakelsesforretning skal holdes i rimelig tid etter utløpet av prøvedriftsperioden. Overtakelse av kontraktarbeidene skjer først etter utløpet av prøvedriftsperioden og gjennomført overtakelsesforretning.

B.2.19.3 NS 8405 tillegg til punktene 32.7 og 32.8

Byggherren kan ta bygget i bruk iht. kontraktsfestet fremdriftsplan uten at det innebærer at risikoen for at kontraktarbeidet går over fra Entreprenøren til Byggherren. Overtakelse skal kun skje ved formell overtakelsesforretning med protokoll når alle kontraktsarbeider inkl. all dokumentasjon er godkjent av Byggherren.

B.2.20 Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8405 punkt 33.1)

Innsendt slutfaktura og sluttoppstilling kan ikke korrigeres, med unntak av det som følger av NS 8405 pkt 33.1 fjerde ledd annen setning.

B.2.21 Dagmulkt ved forsinkelse (NS 8405 punkt 34.3)

Dagmulkt per hverdag utgjør:

- 1 promille av kontraktssummen ved overskridelse av sluttfristen, men ikke være mindre enn kr. 10.000.
- 1 promille av kontraktssummen for den delen av kontraktsarbeidet som skal være ferdigstilt til en dagmulktbelagt delfrist, men ikke mindre enn kr. 10.000.

B.2.22 Hevning på grunn av mislighold (NS 8405 punkt 39)

B.2.22.1 Mislighold av kontraktsforpliktelser – Konsekvenser for senere konkurranser

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil bli nedtegnet og kan få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen i overensstemmelse med regelverket for offentlige anskaffelser. Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Dersom det foretas heving, skal Byggherren ha fulle rettigheter til alt materiale fra Entreprenøren som skal innarbeides i BIM-modellen. Materialet, uavhengig av format, skal kunne disponeres av Byggherren med sikte på fullføring av kontraktsarbeidet samt videre bruk i forbindelse med prosjektet.

B.2.23 Bruk av dokumenter og prosjekterelaterte opplysninger (NS 8405 punkt 41)

Entreprenøren forplikter seg til ikke å offentliggjøre noen form for prosjekterelatert informasjon uten på forhånd å ha innhentet skriftlig godkjenning fra Byggherren.

Dersom det, som en del av kontraktsarbeidet, inngår utarbeidelse av løsninger, dokumenter mv., har Byggherren fri bruksrett til det som er utarbeidet for det aktuelle prosjektet, samt også for andre prosjekter. Dokumentasjonen skal overleveres Byggherren i egnet format.

B.2.24 Midlertidig tvisteløsning (NS 8405 punkt 43)

B.2.24.1 Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8405 pkt 43.2)

Entreprenøren har bare rett til å kreve oppmannsavgjørelse etter NS 8405 dersom Byggherren samtykker til at spørsmålet skal bringes inn for en oppmann.

Dokumentnr.: SUS2023-K2201/K2202-KONT-AD-0002

Revisjon: 01

Dato: 28.05.2018

Tittel: DEL II: KONTRAKTSGRUNNLAGET

Kontrakt: K2201/K2202 - Råbygg

Side: 17 av 18

B.2.24.2 Twisteløsning (NS 8405 pkt. 43.3/43.4)

Enhver tvist mellom partene om kontraktsforholdet skal løses etter norsk rett. Avtalt vernetting er Stavanger tingrett.

B.2.25 Reklame og kontakt med media (tillegg til NS 8405)**B.2.25.1 Reklame**

Dersom Entreprenøren eller dennes Entreprenører/underentreprenører for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges Byggherren på forhånd.

Det er ikke tillatt til å drive reklame eller PR for eget firma på byggeplass eller på byggeplasskilt.

B.2.25.2 Kontakt med media

All kontakt med media skal håndteres av Byggherren.

B.2.26 FDV

FDV skal leveres fortløpende gjennom prosjektet. Nærmere regulering av FDV leveransene finnes i C.1.4 Krav til systematisk ferdigstillelse.

B.2.26.1 FDV ved kontraktinngåelse

Minimum 10 % all FDV skal være levert i innsamlingsverktøyet innen 60 dager fra kontraheringen.

B.2.26.2 Komplet FDV for et kontrollområde

FDV for hvert kontrollområde skal være levert i innsamlingsverktøyet innen 7 dager før oppstart i det aktuelle kontrollområdet.

B.2.26.3 Komplet FDV inkludert testdokumentasjon

Komplet FDV inkludert testdokumentasjon skal være levert før oppstart av prøvedrift. Denne delfrist er dagmulkt belagt, jfr. punkt B.2.21.

B.2.27 Etiske krav

Entreprenøren skal etterleve følgende grunnleggende krav:

- a) Forbud mot barnearbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjoner nr. 138 og 182): Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- og utviklingsmuligheter. Minstealderen må ikke i noe tilfelle være under 15 år (14 eller 16 år i visse land). Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid. Dersom det foregår slikt barnearbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.
- b) Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjoner nr. 29 og 105): Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid. Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.
- c) Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjoner nr. 100 og 111): Det skal ikke forekomme noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.

- d) Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjoner nr. 87 og 98): Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt. Dersom disse rettigheter er begrenset eller under utvikling, skal Entreprenøren medvirke til at de ansatte får møte ledelsen for å diskutere lønns- og arbeidsvilkår uten at dette får negative konsekvenser for arbeiderne.

Entreprenøren skal påse at ansattes rettigheter i denne bestemmelse etterleves i egen virksomhet og hos den eller de underleverandører/underentreprenører som medvirker til oppfyllelse av kontrakten.

På oppfordring fra Byggherren skal dette dokumenteres ved:

- Egenrapportering, og/eller
- Oppfølgingssamtaler, og/eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene, og/eller
- Tredjepartssertifisering som SA8000 eller tilsvarende.

Entreprenøren har bevisbyrden for at de varer og materialer som leveres ikke innebærer et brudd på denne bestemmelse.

Ved brudd på denne bestemmelse, plikter Entreprenøren å rette de påpekte manglene, uavhengig av kostnadene ved slik retting, innen en tidsfrist som Byggherren bestemmer. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten Byggherren bestemmer.

Manglende utbedring er å anse som vesentlig mislighold og Byggherren vil dessuten kunne heve kontrakten. Entreprenøren blir videre ansvarlig for det tap som Byggherren lider som følge av mangelen.

C. Tekniske krav

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste

D. Krav til byggeprosessen

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste

E. Frister og dagmulkter

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste

F. Vederlag

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste